

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความสำเร็จของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมใน
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายทิมมพร พลอามาตย์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณฎี ณ ลำปาง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมของเกษตรกร ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการเลี้ยงและการใช้ประโยชน์ กับรายได้สุทธิจากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ยของเกษตรกร และปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นเกษตรกรของอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 128 คน เลี้ยงไก่พื้นเมืองไม่ต่ำกว่า 20 ตัว การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและการใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 43.8 มีความสำเร็จมากในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยมีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ยมากกว่า 2,109.45 บาทต่อปี ส่วนเกษตรกรร้อยละ 56.2 มีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ยน้อยกว่า 2,109.45 บาทต่อปี ถือว่าประสบความสำเร็จน้อย

ปัจจัยที่ทำให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองประสบความสำเร็จมากส่งผลให้มีรายได้เพิ่ม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การติดต่อกับเพื่อนบ้าน 2) พันธุ์ไก่คู่หางดำและไก่ลาย 3) การให้อาหาร 4) การคัดเลือก

พันธุ์ และ 5) การจำหน่ายไก่ชน เนื่องจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จมากในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จะปฏิบัติทั้ง 5 ปีจ้อย่างต่อเนื่อง เพราะว่าการติดต่อกับเพื่อนบ้านจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ได้แนวคิดใหม่ๆ ตลอดจนการดูแลรักษา การจัดการ การซื้อขายไก่พื้นเมือง ให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น และพันธุ์ไก่คู่หางดำ พันธุ์ไก่ลาย ทั้งสองพันธุ์เป็นสายพันธุ์ไก่ชน เกษตรกรสามารถจำหน่าย เป็นไก่ชนจะได้ราคาอย่างต่ำตั้งแต่ตัวละ 1,000 บาทขึ้นไปจนถึงหลักแสนบาท ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่า ไก่พื้นเมืองได้หลายเท่าตัว จากปกติไก่พื้นเมืองจำหน่ายได้ราคาตัวละ 100-150 บาท (กิโลกรัมละ 55 บาท) ส่วนการให้อาหารนั้น ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์หากินเก็บตกจากเศษอาหาร ปลายข้าว ข้าวเปลือก ที่ ตกหล่นตามท้องทุ่งนา จึงไม่จำเป็นต้องซื้ออาหารให้ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ที่สำคัญเกษตรกรมีการคัดเลือกพันธุ์ไก่ โดยหาพ่อแม่พันธุ์มาไว้ผสมพันธุ์ ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ให้น้ำเนื้อดี ทนทานต่อโรคและพยาธิได้ดี อีกทั้งยังสามารถให้ผลผลิตดีกว่าไก่พื้นเมืองที่ยังไม่ได้รับการ ปรับปรุงพันธุ์ภายใต้สภาพการให้อาหารและการเลี้ยงดูในหมู่บ้าน

เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 9.73 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุด ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 61.7) มีรายได้สุทธิทางการเกษตรเฉลี่ยต่อปี 25,711.72 บาท ขนาด พื้นที่และบริเวณบ้านที่ใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยเฉลี่ย 3.53 งาน (0.88 ไร่) เกษตรกรได้รับข่าวสาร ด้านการเกษตรโดยส่วนใหญ่จากโทรทัศน์ (ร้อยละ 92.2) ได้รับคำช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยง ไก่พื้นเมืองส่วนมากจากเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 78.1) โดยมีการติดต่อกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ พื้นเมืองประมาณ 5 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์ เกษตรกรส่วนมาก (ร้อยละ 63.3) เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในรอบปีที่ผ่านมา และมีเกษตรกรร้อยละ 4.7 ที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ของเอกชนเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในรอบปีที่ผ่านมา

การใช้ประโยชน์จากไก่พื้นเมือง พบว่าโดยเฉลี่ยไก่พื้นเมืองออกไข่ครั้งละ 11.41 ฟองและมี อัตราการรอดชีวิตเฉลี่ย 9.42 ตัวต่อครั้ง เกษตรกรส่วนมากเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่าย ซึ่งจำหน่ายใน รูปของไก่ชน และไก่เนื้อ ส่วนไข่และมูลไก่เกษตรกรไม่จำหน่าย เกษตรกรส่วนมากจำหน่ายไก่พื้น เมืองที่อายุ 5 เดือน และในแต่ละครั้งจำหน่ายไก่ประมาณ 6 - 10 ตัว โดยจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่มารับ ซื้อตามหมู่บ้าน คิดราคามตามน้ำหนักของไก่ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 50 บาท ฤดูที่จำหน่ายไก่อไ้มากคือฤดู ร้อน และได้ราคาดีในฤดูหนาว ส่วนฤดูที่ได้ราคาต่ำที่สุดคือฤดูฝน และพบว่ามีเกษตรกรเล่นกีฬาชน ไก่ร้อยละ 63.3 เล่นเดิมพันไก่ชนร้อยละ 58.6 เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไก่ชนที่อายุมากกว่า 5 เดือน รายได้สุทธิจากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ยคิดเป็น 2,109.45 บาทต่อปี

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองพบว่า มีปัญหาด้านพ่อแม่พันธุ์ ด้านอาหาร การ ป้องกันโรค การจัดการเลี้ยงดูไก่ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องการจัด
การและการเลี้ยงไก่พื้นเมือง แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองและผู้สนใจ รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้ง
ชมรมผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง และจัดให้มีตลาดไก่พื้นเมืองในระดับจังหวัดเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือก
พันธุ์ และอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมือง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Independent Study Title	The Success of Native Chicken Raising as a Minor Occupation in Sansai District, Chiang Mai Province.	
Author	Mr.Thikhomporn PhonArmat	
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension	
Examining Committee:	Asst. Prof. Katin Srimongkol	Chairman
	Lecturer Dr. Wallratat Intaruccumporn	Member
	Asst. Prof. Warapa Kunaporn	Member
	Asst. Prof. Dusdee Nalampang	Member

Abstract

The objectives of this study were to study farmers' success of native chicken raising as a minor occupation, to analyze the relationship between personal characteristics, economic and social factors of farmers and average net income of native chicken raising as well as to study the problems and suggestion of native chicken raising.

One Hundred twenty eight samples in this study were farmers in Sansai district Chiang Mai province who raised native chicken at least 20 heads per family. Data was collected by the use of questionnaires and was statistically analyzed by Statistical Package for the Social Science Program (SPSS).

From the research finding, it was found that there were 43.8 percent of farmers who were highly succeeded in native chicken raising with an average native chicken raising net income more than 2,109.45 Baht a year while 56.2 percent were less succeeded in native chicken raising since an average native chicken raising net income was less than 2,109.45 Baht a year.

Factors affecting the success of native chicken raising included 1) contact with neighbor 2) cocking fighter varieties 3) feeding 4) chicken variety selection and 5) selling of cock fighter. It was found that contact with neighbors resulted in transferring new concept on chicken raising among the farmers more effectively. Cock fighter varieties which were Kai Ku Hang Dam and Kai Lai could be sold with high price from 1,000.00 – 100,000.00 Baht, while general native chicken cost merely 100 – 150 Baht per head. (55 Baht per kilogram) Native chicken Feeding was not costly, because they could feed themselves with paddy or broken – milled rice left on the ground. Then the cost of native chicken raising was low. Selection of chicken varieties was also important for the yield gained was more qualified both in terms of qualified fresh and resistance to disease comparing with general native chicken.

Farmers were experienced in native chicken raising for average 9.73 years with an elementary school education. An average agricultural net income was 25,711.72 Baht a year with an average 3.53 ngan land area (0.88 rai) for native chicken raising area. Ninety two percent of them attained the agricultural information via television and 78.1 percent of them acquired some advice for native chicken raising from neighbors for 5 – 7 times a week. Most farmers (63.3 percent) took up a matter with the government sector and only 4.7 percent with the private sector.

The native chicken laid 11.41 eggs each time but hatched only 9.42 heads. Farmers raised native chicken mostly for sale in terms of cock fighter or broiler but not eggs and manure. Farmers actually sold their chicken aged 5 months about 6 – 10 heads a time to the merchant at the villages. The price was 50 Baht per kilograms. Chicken were mostly sold in summer, while the best price was in winter and the lowest price was in rainy season. Sixty three percent of the farmers practiced cock fighting while 58.6 percent bet on and sold them when they were more than 5 months. An average net income of native chicken raising was 2,109.45 Baht a year.

The problems in native chicken raising were good breed of chicken, food, prevention and disease control and chicken management. The major cause of problem was the lack of knowledge in native chicken raising.

Recommendation based on this thesis were that the government sector or involved organization had to provide more information in native chicken raising to the farmers and who were interested in. Support to formulate the native chicken raising farmers groups and native chicken market in every provinces for the strain improvement and the conservation of native chicken species were suggested.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University